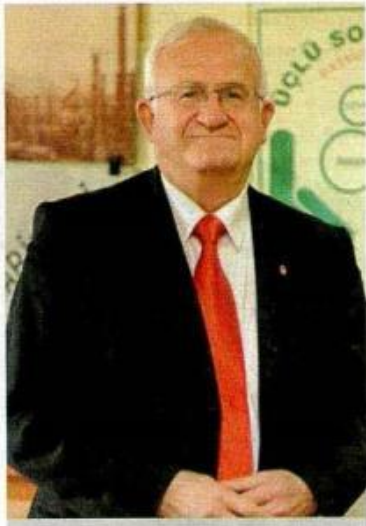

Ara girdi üretimi ile global pazarda rekabet gücümüz artar

TİMUR ERK

Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği (TKSD) Yönetim Kurulu Başkanı

Hammadde bakımından dışa bağımlı bir sektör olmamız nedeniyle kilogram başına ihracatımız düşük seviyede seyrediyor. İthalata bağlı oluşan maliyetler nedeniyle global pazarda rekabet edebilmek için sektörde fiyat kırılmaları ile çok az ve hatta kâr edilmeden satış yapıyor. Bu yüzden hammaddenin kayda değer kısmının ve özellikle de ara girdinin Türkiye'de üretilmesi gerekiyor. Söz konusu üretimlerle sektörün hem global rekabette eli güçlenecek hem de firmaların kârlılığı artacak.

larda İran'a uygulanan ambargonun kalkmasıyla söz konusu ülkeye yapılacak ihracatta artış bekliyorduk. Ancak İran çok hassas bir pazar olduğundan buraya yapılacak ticarete dikkatli olunması gerekiyor. Halen toplam ihracatın yüzde 40'ı AB ülkelerine yapıyor.

Katma değerli üretimin artırılması gerekiyor

Sektörün ihracattaki katma değeri düşük seviyede yer alıyor. Sektörün kilogram başına ihracatı ortalama 0.90 dolar seviyesinde yer alıyor, bunu 3 ila 5 dolara çıkarmayı amaçlıyoruz. İhracatta kilogram başına ihracatın düşük olmasının temelinde sektörün ihtiyacı olan hammaddenin yüzde 70'inin ithal edilmesi yatıyor. Söz konusu ithalattan dolayı oluşan maliyet nedeniyle global pazardaki rakiplerle mücadele edebilmek adına fiyat kırılmaları ile çok az ve hatta kâr edilmeden satış yapıyor. Bu yüzden

hammaddenin kayda değer kısmının ve özellikle ara girdilerin Türkiye'de üretilmesi gerekiyor. Bu üretimler sektörün hem global rekabette elini güçlendirecek hem de firmaların kârlılığını artıracak.

Türk kimya sanayiinin global pazardan aldığı payın artırılması, üreticilerin rekabet seviyesinin yükseltilmesi ve ara madde ithalatının azaltılması için öncelikle Türkiye'de katma değeri yüksek kimyasalların üretilmesi gerekiyor. Ara maddelerin ithalatı, toplam kimyasal hammadde ithalatının yüzde 73'ünü oluşturuyor. Bu alandaki dışa bağımlılığı, yerli madde ve doğal kaynakların ara madde şeklinde kullanma yoluyla azaltabiliriz. Bunun için de madenlerimizi minarel olarak kullanmak yerine, işleyip ihracatı teşvik ve tercih etmeliyiz.

Ayrıca katma değeri yüksek kimyasalların tespit edilmesi için TOBB Kimya Meclisi bünyesinde kurulan Ar-Ge alt komisyonu, yaklaşık son üç yıldır bir çalışma yürütüyor. Çalışma sonucu 50 kimyasal madde tespit edildi ve birçoğunun ön fizibilite raporları hazırlandı. Bu ürünlerin üretimi için özel teşvik tedbirleri verilmeli. Öte yandan katma değeri yüksek ara girdi kimyasalları için mevcut Ar-Ge merkezlerinin artırılması ve mükemmeliyet merkezlerinin kurulması gerekiyor. Aynı şekilde Ar-Ge merkezlerinde istihdam edilecek kalifiye personelin yetiştirilebilmesi için mevcut eğitim sisteminde değişiklik yapması gerekiyor.

Ar-Ge destekleri, katma değere katkı sunuyor

Türk kimya sanayiinde halen yedisi ana kimya, 24'ü ilaç ve 40 tanesi de diğer alanlarda olmak üzere toplam

71 adet Ar-Ge merkezi var. Son dönemde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın verdiği teşvikler ve yönlendirmesi ile söz konusu rakam giderek artıyor. Bu sektörün katma değerli üretimini artırması konusunda önemli bir katkı sunacak. Halen yürürlükte olan Ar-Ge, İnovasyon ve Tasarım Merkezleri kanunları ile Türkiye'de Gayri Safi Milli Hasıla'dan (GSMH) Ar-Ge'ye ayrılan pay, 2016 yılında yüzde 1.05'e çıkarıldı. Şu anda devletin verdiği destekler yeterli, ancak kalifiye personel konusunda sıkıntı yaşıyoruz. Ar-Ge ve tasarım uzmanı bulmakta sorun yaşıyoruz. Bu nedenle bireylerin beceri ve hüner kazanabilmesi için yapılan eğitim harcamalarının yanı sıra beşeri sermayenin artırılması gerekiyor. Bunun yanı sıra eğitim sisteminde değişikliğe gidilerek daha çok sorgulayıcı, rasyonel düşünebilen ve analitik düşünceye sahip bir eğitim düzeyine geçilmesi hayati önem taşıyor.

Büyük ölçekli yatırımlar için yatırım yerleri istiyoruz

Katma değerli üretimin yanı sıra yatırım ortamının istenilen ölçüde iyileştirilememesi ve sanayinin yerleşimi konusunda da sıkıntı yaşıyoruz. Kimya sanayiinin sürdürülebilir rekabetçiliği sağlayabilmesi ve strateji planlarındaki hedeflere ulaşabilmesi için önemli ölçüde yatırım ihtiyacı var. Söz konusu sorunu Kimya Sektörü Strateji belgesinde belirtildiği gibi çevre düzeni planlarında kimya sektörüne yönelik stratejik ve büyük ölçekli yatırımlar için yatırım yerleri ayrılmalı, altyapı ve lojistik imkanları uygun alanlarda özellikle petrorafineri, perokimya, sıvı kimyasal depolama ve enerji sektörlerinde yapılacak yatırımlar özendirilerek, kümeleme modelinin desteklenmesi için özel sektörle iş birliği içinde Özel Enerji ve Endüstri Bölgerleri kurarak çözebiliriz. Aynı şekilde Marmara Bölgesi'nde katma değeri yüksek ara girdi kimyasal üretimi için Kimya İhtisas Endüstri Bölgesi (CHEMPORT) faaliyete geçirilmeli, bölge kamulaştırılarak girişimcilere 30 yıllığına kiralanmalı.

